

عنوان مقاله:

نقش آب در ریخت شناسی شهر تاریخی قزوین (دوره قاجار)

محل انتشار:

ماهنامه باغ نظر، دوره 18، شماره 97 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

نسیم ایران منش - پژوهشگر دکتری، گروه شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.

محمدرضا پورجعفر - استاد دانشگاه تربیت مدرس، گروه شهرسازی، دانشکده شهرسازی و معماری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

سید محمد رضا خطیبی - استادیار گروه شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.

کرامت الله زیاری - استاد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

بیان مسئله: کمبود آب به عنوان چالشی همیشگی در ایران وجود دارد. با وجود این اکثر شهرهای ایران سالیان دراز توسط برداشت از آب های زیرزمینی و به وسیله قنات دوام یافته اند و دارای ویژگی های خاصی در ریخت شناسی (مورفولوژی) شهری هستند. زیرساخت سنتی آبی در اکثر شهرهای ایران دارای اثر زیادی در شکل گیری بافت شهری بوده است و نمونه موردی شهر تاریخی قزوین است. هدف پژوهش: پژوهش سعی بر شناساندن نقش آب در عناصر ریخت شناسی شهری است. به عبارت دقیق تر آب که خود در عامل بستر طبیعی شهر قرار دارد بر سه عامل دیگر شکل شهر یعنی نظام ارتباطی، نظام قطعات و نظام ساختمان تاثیر می گذارد. هدف این پژوهش میزان تاثیرگذاری آب بر این سه عامل است. روش تحقیق: شهر تاریخی قزوین نمونه موردی این پژوهش است. اطلاعات مورد نیاز در خصوص عناصر شکل شهر تاریخی قزوین در دوره قاجار از طریق مشاهدات میدانی و بررسی مدارک و همچنین انجام مصاحبه با ساکنان قدیمی قزوین و متخصصان در این زمینه جمع آوری شد. سپس تحلیل داده ها هم از طریق تحلیل نقشه های به دست آمده از تحقیق و هم از طریق پردازش آمارهای منتج از مصاحبه ها توسط نرم افزارهای مربوط انجام گرفت. نتیجه گیری: با بررسی نحوه حضور آب در چهار عنصر شکل شهر نتیجه شد که آب که خود عنصری متعلق به بستر طبیعی شهر است به عنوان یک عامل مستقل تاثیر زیادی بر شکل شهر یعنی نظام معابر و نظام ساختمان دارد و البته تاثیر عامل آب بر نظام قطعات از دو عامل دیگر کمتر است. به عبارت دیگر آب ابتدا تاثیر زیادی بر نظام ارتباطی و بعد نظام ساختمان و در آخر نظام قطعات شهر دارد و نادیده گرفتن این تاثیر در هنگام مداخله در بافت قدیم باعث می شود که تصمیم گیری جامع و کاملی در مورد بافت تاریخی صورت نگیرد و نتیجه کار واقعی و اصولی نباشد.

کلمات کلیدی:

آب، ریخت شناسی شهری، زیرساخت آبی سنتی، شهر تاریخی قزوین

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1250166>

